

5.2.2018

PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS

komission varapuheenjohtajan / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan julkilausuman johdosta

työjärjestyksen 123 artiklan 2 kohdan mukaisesti

Turkin tämänhetkisestä ihmisoikeustilanteesta
(2018/2527(RSP))

Nadja Hirsch, Petras Auštrevičius, Beatriz Becerra Basterrechea, Izaskun Bilbao Barandica, Dita Charanzová, Gérard Deprez, Marian Harkin, Ivan Jakovčić, Patricia Lalonde, Louis Michel, Javier Nart, Urmas Paet, Maite Pagazaurtundúa Ruiz, Jozo Radoš, Frédérique Ries, Marietje Schaake, Pavel Telička, Ramon Tremosa i Balcells, Ivo Vajgl, Hilde Vautmans, Cecilia Wikström
ALDE-ryhmän puolesta

Euroopan parlamentin päätöslauselma Turkin tämänhetkisestä ihmisoikeustilanteesta (2018/2527(RSP))

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon aiemmat päätöslauselmansa ja erityisesti 27. lokakuuta 2016 antamansa päätöslauselman toimittajien tilanteesta Turkissa¹, 24. marraskuuta 2016 antamansa päätöslauselman EU:n ja Turkin välisistä suhteista² ja 6. heinäkuuta 2017 antamansa päätöslauselman Turkia koskevasta komission vuoden 2016 kertomuksesta³,
- ottaa huomioon 3. lokakuuta 2005 hyväksytyn Turkia koskevan EU:n neuvottelukehyksen ja erityisesti sen 4 ja 5 kohdan,
- ottaa huomioon, että Turkki on sitoutunut Euroopan neuvoston jäsenyyteen 9. elokuuta 1949 lähtien ja se on sitoutunut Euroopan ihmisoikeussopimukseen ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomioihin,
- ottaa huomioon, että Turkki on Yhdistyneiden kansakuntien jäsen ja se on sitoutunut YK:n peruskirjaan, jonka keskeinen tavoite on ihmisoikeuksien suojelu ja edistäminen,
- ottaa huomioon 21. joulukuuta 2016 annetun komission suosituksen neuvoston päätökseksi luvan antamisesta aloittaa Turkin kanssa neuvottelut etuuskohtelun soveltamisalan laajentamista kahdenvälisissä kauppasuhteissa ja tulliliiton uudistamista koskevasta sopimuksesta,
- ottaa huomioon työjärjestyksen 123 artiklan 2 kohdan,
- A. ottaa huomioon, että Turkin hallitus jatkaa yleisiä ja laajoja tukahduttamistoimenpiteitä, jotka vaikuttavat Turkin koko väestöön ja etenkin oppositiopuolueiden ja Turkin kansalliskokouksen jäseniin, media-alan työntekijöihin ja toimittajiin, Turkin armeijan, poliisin ja turvallisuusjoukkojen palveluksessa oleviin viranomaisiin sekä oikeuslaitoksen ja julkishallinnon palveluksessa oleviin viranomaisiin;
- B. toteaa, että monet toimenpiteet ovat olleet suhteettomia ja loukkaavat Turkin kansallista lainsäädäntöä ja sen sitoumuksia Euroopan neuvoston jäsenenä ja ovat vastoin kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevaa kansainvälistä yleissopimusta;
- C. toteaa, että Turkki on käyttänyt heinäkuun 2016 epäonnistunutta vallankaappausyritystä näiden toimenpiteiden tekosyynä; ottaa huomioon, että unioni tuomitsi heinäkuun 2016 epäonnistuneen sotilasvallankaappauksen ja totesi, että kaappausyrityksestä vastuussa olevat ja siihen osallistuneet on asetettava syyteeseen; toteaa, että tämä on toteutettava kunnioittaen oikeutta oikeudenmukaiseen ja puolueettomaan oikeudenkäyntiin;

¹ Hyväksytyt tekstit, P8_TA(2016)0423.

² Hyväksytyt tekstit, P8_TA(2016)0450.

³ Hyväksytyt tekstit, P8_TA(2017)0306.

- D. ottaa huomioon, että presidentti Erdoğan ja Turkin hallituksen edustajat ovat antaneet toistuvasti lausuntoja kuolemanrangaistuksen palauttamisesta; toteaa, että vallankaappauksen jälkeen pidätettyjen ja vangittujen olot, valtion virkamiesten laajamittaiset irtisanomiset ja sananvapauteen, lehdistöön ja tiedotusvälineisiin kohdistuneet ankarat rajoitukset Turkissa herättävät vakavaa huolta; toteaa, että myös monia unionin kansalaisia on pidätetty arveluttavin perustein;
- E. ottaa huomioon, että Euroopan neuvoston Venetsian komissio arvioi, että huhtikuun 2017 kansanäänestyksessä hyväksytyt perustuslain muutokset ”johtaisivat presidenttijohtoiseen järjestelmään, josta puuttuu tarvittava valvontajärjestelmä, jolla varmistetaan, ettei järjestelmä muutu autoritaariseksi”; ottaa huomioon, että Turkin poikkeustilalakeihin sisältyy toimia, jotka menevät pidemmälle kuin mikä on sallittua kansainvälisten normien ja Turkin perustuslain mukaisesti;
- F. ottaa huomioon, että on olemassa merkkejä Turkin oikeusjärjestelmän ja toimeenpanovallan heikkouksista ja siitä, ettei se kestä asianmukaisesti poliittista painetta toimeenpanovallan taholta, mistä esimerkkinä ovat eräät tapaukset, joissa alemman oikeusasteen tuomioistuimet ovat kieltäytyneet noudattamasta perustuslakituomioistuimen tuomiota;
- G. ottaa huomioon, että Turkin kanssa käytävien liittymisneuvottelujen neuvottelukehyksen 5 kohdassa todetaan, että komissio voi suosittaa neuvottelujen keskeyttämistä, jos vapauden, demokratian, ihmisoikeuksien kunnioittamisen, perusvapauksien ja oikeusvaltion periaatteita loukataan vakavasti ja toistuvasti; toteaa, että neuvosto päättää tällaisesta suosituksesta määräenemmistöllä;
1. tuomitsee jyrkästi presidentti Erdoğanin ja Turkin hallituksen kohtuuttomat tukahduttamistoimenpiteet heinäkuun 2016 epäonnistuneen sotilasvallankaappauksen jälkeen ja ilmaisee vakavan huolensa perustuslain muutoksista, jotka hyväksyttiin täpäristä huhtikuussa 2017 järjestetyssä kansanäänestyksessä; toistaa, että ehdotetuissa perustuslakimuutoksissa ei kunnioiteta vallanjaon peruseriaatteita eikä tarjota riittävää valvontajärjestelmää eivätkä ne ole Kööpenhaminassa vahvistettujen demokratiaa, oikeusvaltiota, ihmisoikeuksia ja vähemmistöjen oikeuksien kunnioittamista ja suojelua koskevien poliittisten kriteerien mukaisia; palauttaa mieliin marraskuussa 2016 esittämänsä kannan Turkin liittymisprosessin jäädyttämisestä ja heinäkuussa 2017 esittämänsä kannan Turkin liittymisprosessin keskeyttämisestä, jos perustuslain uudistukset pannaan täytäntöön muuttumattomina;
 2. toistaa olevansa erittäin huolissaan Turkissa paraikaa toteutettavista perusvapauksien ja oikeusvaltioperiaatteen heikennyksistä ja tuomitsee mielivaltaiset pidätykset, oikeudellisen ja hallinnollisen vainoamisen, matkustuskiellot ja muunlaisen vainoamisen, joka kohdistuu tuhansiin ihmisoikeuksien puolustajiin, riippumattomien kansalaisjärjestöjen jäseniin, akateemiseen yhteisöön ja tavallisiin kansalaisiin;
 3. on erittäin huolestunut ihmisoikeuksien puolustajien, poliitikkojen ja kansalaisaktivistien pidätyksistä ja jatkuvasta vangittuna pitämisestä;
 4. panee huolestuneena merkille Turkissa pitkään vallinneiden sekulaaristen periaatteiden ja arvojen heikkenemisen, mukaan lukien lisääntyvän vainon uskonnollisia ja muita

kuin uskonnollisia vähemmistöjä kohtaan; kehottaa Turkin viranomaisia edistämään ja takaamaan uskonnollisen moniarvoisuuden ja uskonnonvapauden;

5. toteaa, että lukuisat Turkin ja myös EU:n kansalaiset ovat joutuneet ja joutuvat näiden kohtuuttomien tukahduttamistoimien uhreiksi ja monia virkamiehiä ja opettajia on irtisanottu työstään;
6. varoittaa käyttämästä terrorismin vastaisia toimia väärin ihmisoikeuksien tukahduttamisen oikeuttamiseksi;
7. toteaa, että Turkin demokratian ydin on uhattuna ja monilta kansalliskokouksen jäseniltä on peruutettu parlamentaariset toimivaltuudet, poistettu parlamentaarinen koskemattomuus ja/tai heidät on pidätetty tai vangittu; toteaa, että vaino kohdistuu kovimmin HDP- ja CHP-oppositiopuolueisiin; ilmaisee solidaarisuutensa vangittuina oleville ja vainotuille laillisesti valituille parlamentin jäsenille ja kehottaa Turkin viranomaisia kunnioittamaan demokraattisia mandaatteja, vapauttamaan pidätetyt ja varmistamaan heidän oikeutensa asianmukaiseen puolustukseen oikeudenmukaisissa ja riippumattomissa oikeudenkäynneissä; panee merkille, että paikallisviranomaisiin kohdistuu samanlaisia paineita;
8. painottaa, että Turkin kansalliskokouksen olisi oltava keskeinen instituutio Turkin demokratiassa ja edustettava kaikkia kansalaisia yhdenveroisesti; pitää valitettavana vaalien korkeaa äänikynnystä;
9. on erittäin huolissaan sananvapauden ja lehdistön ja tiedotusvälineiden vapauden heikentymisestä Turkissa, kun monia tiedotusvälineitä, myös sähköisiä, on suljettu, niitä sensuroidaan tai viranomaiset ovat ottaneet ne haltuunsa ja toimittajia ja media-alan työntekijöitä on pidätetty, vangittu tai erotettu; muistuttaa, kuinka keskeinen merkitys vapaalla ja riippumattomalla lehdistöllä on demokraattiselle yhteiskunnalle; kehottaa Turkin viranomaisia vapauttamaan pidätetyt toimittajat ja toteuttamaan kiireellisiä ja perustavia toimia maassa lehdistönvapauden ja sananvapauden vahvistamiseksi ja palauttamiseksi; panee merkille, että monissa tapauksissa Turkin hallitus ei ole vielä kyennyt selvittämään, mihin kansankiihotuksesta ja terroristiryhmien propagandan levityksestä syytettyjen toimittajien pidätykset perustuvat oikeudellisesti;
10. on erittäin huolissaan siitä, että Turkin viranomaiset valvovat sosiaaliseen median foorumeja ja ovat sulkeneet sosiaalisen median tilejä; pitää myös näitä toimia sananvapautta rajoittavina toimenpiteinä ja kansalaisyhteiskunnan painostusvälineinä;
11. on huolissaan siitä, että Turkki rajoittaa entistä enemmän hlbtq-oikeuksia edistävän liikkeen toimintaa; huomauttaa, että tämä on selkeä loukkaus henkilökohtaisia vapauksia vastaan; on syvästi huolissaan tiedoista, joiden mukaan hlbtq-ihmisiin kohdistuu ihmisoikeusloukkauksia; kehottaa Turkin viranomaisia noudattamaan Euroopan ihmisoikeussopimusta ja tutkimaan perusteellisesti väitteet vankiloissa olevien hlbtq-ihmisten kaltoinkohtelusta;
12. on myös vakavasti huolissaan niistä lukuisista tapauksista, joissa tuomareita, asianajajia tai ihmisoikeus- ja kansalaisaktivisteja on pidätetty tai vangittu, he ovat menettäneet työnsä tai viranomaiset ovat painostaneet heitä; korostaa, että Turkin viranomaiset ovat

oikeudellisesti velvoitettuja noudattamaan perustuslaillista oikeusjärjestystä ja Turkille Euroopan neuvoston jäsenenä lankeavia velvoitteita;

13. katsoo, että laajat ihmisoikeuksien ja oikeusvaltion loukkaukset ja Turkin suunnittelema perustuslakiuudistus toteutuessaan ovat vastoin Kööpenhaminan poliittisia kriteereitä; kehottaa komissiota tästä syystä arvioimaan EU:n neuvottelukehyksen 4 ja 5 kohtien perusteella, toimiiko maa näiden poliittisten kriteerien mukaisesti, ja esittämään virallisen lausuntonsa liittymisneuvotteluiden etenemisestä ja pohtimaan perusteellisesti EU:n ja Turkin tulevia suhteita; vaatii, että tämän olisi oltava keskeinen osa seuraavaa vuotuista Turkin edistymistä koskevaa kertomusta, jonka komissio julkaisee huhtikuussa 2018;
14. palauttaa mieliin marraskuussa 2017 esittämänsä kannan, jossa se kehotti asettamaan Turkin viranomaisille liittymistä valmistelevalta tukivälineestä (IPA II) osoitetun rahoituksen ehdoksi ihmisoikeuksiin, demokratiaan ja oikeusvaltion periaatteeseen liittyvät parannukset ja siirtämään mahdollisuuksien mukaan tämän rahoituksen kansalaisyhteiskunnan järjestöille; muistuttaa komissiota esittämästään pyynnöstä ottaa huomioon Turkin kehityssuuntaukset IPA-varojen uudelleentarkastelussa mutta esittämään myös konkreettisia vaihtoehtoja Turkin kansalaisyhteiskunnalle tarjottavan tuen lisäämiseksi;
15. kehottaa unionin Ankarassa olevaa edustustoa lisäämään tukea ja tarvittaessa ja mahdollisesti myös julkista tukea ihmisoikeuksien puolustajille, etenkin valvomalla ja tarkkailemalla oikeudenkäyntejä, pyytämällä lupaa vierailta vankiloissa ja esittämällä Turkin viranomaisille lausuntoja kaikilla tasoilla;
16. toteaa, että Euroopan parlamentin ja Turkin kansalliskokouksen välille luodut yhteydet on katkaistu; on vakuuttunut siitä, että EU:n ja Turkin parlamentaarinen sekavaliokunta voi jatkaa työtään rakentavalla, avoimella ja luotettavalla tavalla; huomauttaa, että niin kauan kuin näitä säännöllisiä tapaamisia ei järjestetä, Euroopan parlamentti voisi harkita tilapäisten valtuuskuntien lähettämistä Turkkiin ennen kaikkea tarkkailemaan ja valvomaan oikeudenkäyntejä ja tuomioistuinmenettelyjä tai vastaavia tapahtumia, kuten tehtiin aiemmin vuosina 2011–2013;
17. toteaa, että yli kolme miljoonaa Turkissa olevaa Syyrian pakolaista on otettu yleisesti ottaen myönteisesti vastaan, mutta ilmassa on myös merkkejä lisääntyvästä kaunasta pakolaisia kohtaan; kehottaa Turkkiä valvomaan avoimesti pakolaisleirien oloja ihmisoikeusnormien mukaisesti; vaatii Turkin viranomaisia takaamaan lasten oikeudet koulutukseen ja terveydenhuoltoon;
18. kannustaa komissiota, Euroopan neuvostoa ja Venetsian komissiota lisäämään oikeudellista apua Turkin viranomaisille, jotta voidaan varmistaa oikeudenkäyntien oikeudenmukaisuus ja asianmukaiset ja turvalliset olot 15. heinäkuuta 2016 toteutettuun sotilasvallankaappausyritykseen osallisuudesta pidätetyille henkilöille; kehottaa Turkin viranomaisia tekemään tiivistä yhteistyötä Venetsian komission kanssa;
19. kehottaa ratkaisemaan Turkin kurdikysymyksen kestävästi rauhanomaisessa, osallistavassa ja demokraattisessa prosessissa ja on vakuuttunut, että ainoastaan oikeudenmukainen poliittinen ratkaisu voi tuoda vakautta ja hyvinvointia;

20. toistaa olevansa huolissaan siitä, että tuhansia ihmisiä on pidätetty, koska he ovat kritisoineet julkisesti Turkin sotilaallista väliintuloa Syyriassa ja erityisesti Syyrian kurdialueille äskettäin kohdistuneita iskuja; pitää erittäin tärkeänä osallistavaa rauhanprosessia, jossa kaikki osapuolet ovat mukana ja jonka valmisteluun unioni osallistuu;
21. korostaa, että Turkki on edelleen keskeinen ja strateginen kumppani ja EU:n ja Turkin suhteiden olisi perustuttava demokratian, oikeusvaltion ja perusoikeuksien kunnioittamista koskeviin ennakkoehtoihin, ja toteaa, että tässä suhteessa olisi kehitettävä erityisesti tulliliittoa mutta myös lisättävä ihmisten välistä kanssakäymistä muun muassa opiskelijavaihdon avulla ja tieteellistä ja korkeakoulujen yhteistyötä helpottamalla asteittain viisumien saantia; korostaa, että viisumipakon poistamisen ehtona on, että kaikki viisumivapautta koskevan etenemissuunnitelman 72 kriteeriä täytetään;
22. korostaa, että Turkin on noudatettava velvoitteitaan Euroopan neuvoston jäsenenä; painottaa tämän tarkoittavan kuolemanrangaistuksen selkeätä hylkäämistä; korostaa, että kuolemanrangaistuksen uudelleen käyttöön ottaminen keskeyttäisi liittymisneuvottelut automaattisesti; korostaa, että Euroopan ihmisoikeustuomioistuimien on Turkin ankkuri Eurooppaan; vaatii Turkkia näin ollen kunnioittamaan sen päätöksiä ja panemaan ne täytäntöön;
23. pyytää, että tämä päätöslauselma käännetään turkiksi;
24. pyytää puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman Turkin hallitukselle ja parlamentille, jäsenvaltioille, komissiolle ja Euroopan ulkosuhdehallinnolle.